

А.Й. Присяжнюк
кандидат юридичних наук
(Харківський національний
університет внутрішніх справ)

УДК 342.95 +351.74 (477)

ЦЕНТРАЛЬНІ ОРГАНИ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ ЯК СУБ'ЄКТИ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ

Досліджено повноваження центральних органів виконавчої влади щодо здійснення державного контролю. Проаналізовано основні напрями контрольної діяльності центральних органів виконавчої влади, визначено її принципи, форми та методи.

Ключові слова: законність, контроль, центральні органи виконавчої влади.

Исследуются полномочия центральных органов исполнительной власти по осуществлению государственного контроля. Проанализированы основные направления контрольной деятельности центральных органов исполнительной власти, определены ее принципы, формы и методы.

Ключевые слова: законность, контроль, центральные органы исполнительной власти.

The article explored the power of central executive bodies of state control. The author of the main directions of the control of central authorities, and defined its principles, forms and methods.

Keywords: legitimacy, control, central executive bodies.

Постановка проблеми. Становлення правової держави в Україні вимагає реального утвердження принципу верховенства права, зміцнення дисципліни та законності в країні, забезпечення прав, свобод та законних інтересів фізичних осіб, прав та законних інтересів юридичних осіб та інших колективних суб'єктів. Важлива роль у виконанні цього завдання належить центральним органам виконавчої влади України. Реформа центральних органів виконавчої влади, розпочата наприкінці 2010 р. Президентом України В.Ф. Януковичем, змушує науковців переглянути повноваження цих органів, враховуючи зміни, що відбулися в їх структурі та повноваженнях, включаючи здійснення контрольних функцій у сфері державного управління.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Проблемам контролю у сфері державного управління присвячені праці таких вчених-адміністративістів, як В.Б. Авер'янов, О.Ф. Андрійко, О.М. Бандурка, Ю.П. Битяк, О.М. Музичук, В.М. Гаращук, Д.В. Лученко, В.В. Цветков [1 – 7]. Проте

вищезазначені науковці досліджують повноваження цих органів до здійснення реформування їх системи без окремого дослідження контрольних повноважень органів виконавчої влади. Таким чином, тематика даної статті набуває певної актуальності та доречності.

Метою цієї статті є аналіз статусу центральних органів виконавчої влади України як суб'єктів здійснення державного контролю.

Новизна роботи полягає у тому, що дана робота є одним із перших комплексних досліджень повноважень центральних органів виконавчої влади щодо здійснення державного контролю.

Виклад основного матеріалу. Контроль є основним засобом забезпечення законності і дисципліни в державному управлінні. Без організації та здійснення контролю неможлива робота державного апарату, інших державних структур. Будь-яке рішення, будь-яка дія у сфері державного управління закінчуються контролем за їх виконанням, інакше вони не матимуть сенсу. Контроль – це водночас і самостійна функція управління, і одна зі складових управлінської діяльності в цілому [1, с. 350; 5, с. 78]. На думку О.Ф. Андрійко, контроль є об'єктивним суспільним явищем, що є результатом його розвитку, без якого воно не може обійтися в подальшому. Контроль виступає невід'ємною частиною розвитку суспільства [3, с. 24].

У системі контролю найсуттєвіші контрольні повноваження мають органи виконавчої влади. Це зумовлене тим, що система означених органів створена державою для повсякденного (безперервного) здійснення управлінської діяльності, складовою якої, як вже зазначалося, є контроль. Процес управління постійно потребує, крім наукового прогнозу, вивірення та корегування діяльності цих органів, пошуку та усунення недоліків, які періодично виникають на цьому шляху. Кожен орган виконавчої влади, його посадові особи в межах своїх повноважень контролюють виконання прийнятих рішень, дотримання законодавства в діяльності певної системи, окремої структурної ланки чи галузі. Такий контроль може стосуватися як внутрішніх аспектів діяльності системи, так і її зовнішніх зв'язків [4, с. 212].

Чільне місце серед суб'єктів державного контролю посідають центральні органи виконавчої влади. Відповідно до Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17 березня 2011 р. система центральних органів виконавчої влади є складовою системи органів виконавчої влади, вищим органом якої є Кабінет Міністрів України. Систему центральних органів виконавчої влади складають міністерства України та інші центральні органи виконавчої влади [8].

Міністерства забезпечують формування та реалізують державну політику в одній чи декількох сферах, інші центральні органи виконавчої влади виконують окремі функції з реалізації державної політики.

Міністерство є центральним органом виконавчої влади, який за-

безпечує формування та реалізує державну політику в одній чи декількох визначених Президентом України сферах, проведення якої покладено на Кабінет Міністрів України Конституцією та законами України. Міністерство очолює Міністр України, який є членом Кабінету Міністрів України.

Центральні органи виконавчої влади утворюються для виконання окремих функцій з реалізації державної політики як служби, агентства, інспекції. Діяльність центральних органів виконавчої влади спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через відповідних міністрів згідно із законодавством.

Основними завданнями центральних органів виконавчої влади є:

- 1) надання адміністративних послуг;
- 2) здійснення державного нагляду (контролю);
- 3) управління об'єктами державної власності;
- 4) внесення пропозицій щодо забезпечення формування державної політики на розгляд міністрів, які спрямовують та координують їх діяльність;
- 5) здійснення інших завдань, визначених законами України та покладених на них Президентом України.

Особливим видом центральних органів виконавчої влади України є центральні органи виконавчої влади зі спеціальним статусом. Відповідно до Указу Президента України «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» від 9 грудня 2010 р. до їх числа належать Антимонопольний комітет України, Фонд державного майна України, Державний комітет телебачення і радіомовлення України [9].

Центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом має визначені Конституцією та законодавством України особливі завдання та повноваження, щодо нього може встановлюватись спеціальний порядок утворення, реорганізації, ліквідації, підконтрольності, підзвітності, а також призначення і звільнення керівників та вирішення інших питань. Так, Голова Антимонопольного комітету України, Голова Фонду державного майна України, Голова Державного комітету телебачення і радіомовлення України призначаються на посади та звільняються з посад Президентом України за згодою Верховної Ради України [10].

Під час аналізу повноважень центральних органів виконавчої влади щодо здійснення державного контролю, на нашу думку, необхідно окреслити цілі, принципи, форми, методи та види цього контролю.

У юридичній теорії та практиці прийнято класифікувати контрольну діяльність за видами. Підхід до вирішення цього питання залежить від вибору критерію, на підставі якого здійснюється класифікація. Вибір критерію багато в чому зумовлений потребами практики.

Саме тому відомо досить багато класифікацій контрольної діяльності:

- залежно від адміністративно-правової компетенції суб'єкта виділяють загальний контроль, відомчий контроль, надвідомчий контроль;

- залежно від управлінської стадії, на якій здійснюється контроль, виділяють попередній контроль, поточний контроль, наступний контроль;

- залежно від спрямованості контролю виділяють зовнішній та внутрішній контроль;

- залежно від призначення контролю виділяють загальний, що охоплює всі напрями діяльності суб'єкта, що контролюється та цільовий контроль окремого напрямку роботи [1, с. 360-361; 11, с. 242-243; 12, с. 295; 13, с. 270-271; 14, с. 526].

Спираючись на вищезазначене, розглянемо особливості державного контролю з боку центральних органів виконавчої влади відповідно до першої класифікації.

Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, їх відділи та управління у процесі повсякденної діяльності систематично здійснюють відомчий контроль, який поширюється на підлеглі їм об'єкти відомчої належності. Зазначимо, що В.Б. Авер'янов називає такий контроль «внутрішнім адміністративним» [1, с. 354]. При здійсненні цього контролю міністерства та інші центральні органи виконавчої влади перевіряють виконання підконтрольними їм структурами законів, указів та урядових постанов, актів вищих органів, стан дисципліни та ефективність роботи апарату, розстановку та використання кадрів, роботу з розгляду звернень громадян тощо. Наприклад, Міністерство внутрішніх справ України організовує діяльність головних управлінь, управлінь МВС України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, на транспорті, районних, районних в містах, міських управлінь (відділів), лінійних управлінь (відділів) і внутрішніх військ МВС України та здійснює управління ними; контролює діяльність органів внутрішніх справ, підприємств, установ, організацій, що належать до сфери його управління [15]. Відповідно до Указу Президента України «Про затвердження Положення про Міністерство закордонних справ України» від 06.04.2011 р. № 381 Міністерство закордонних справ здійснює керівництво органами дипломатичної служби України та організовує та контролює виконання Конституції та законів України, актів і доручень Президента України, актів Кабінету Міністрів України в апараті МЗС України, представництвах МЗС України на території України, закордонних дипломатичних установах України [16].

Відомчий контроль здійснюється самими органами виконавчої влади та їх посадовими особами. Він може здійснюватися за ініціати-

вою самого органу, посадової особи або може бути ініційований ззовні □ іншим державним органом, громадською організацією чи на підставі звернення громадян. Такий контроль може стосуватися доцільності, необхідності та ефективності дій підконтрольного суб'єкта; при його здійсненні вищий орган може зупиняти, змінювати чи скасовувати неправомірні рішення.

Внутривідомчий контроль слід поділяти на організаційно-управлінський та фінансово-ревізійний. Організаційно-управлінський контроль здійснюється щодо повсякденних функцій підпорядкованих суб'єктів. Він спирається на цілі, завдання, функції органу, технології їх досягнення та реалізації і спрямований на підвищення результативності та раціональності діяльності підконтрольного суб'єкта. Так, при перевірці Міністерством освіти, науки, молоді та спорту підконтрольних навчальних закладів до таких показників належать кількість кафедр, кількість захищених дисертацій тощо.

Фінансово-ревізійний контроль здійснюється з метою виявлення відповідності здійснюваних видатків попередньо затверджуваним кошторисам і поширюється виключно на економічні дані, тоді як організаційно-управлінський □ на інші показники діяльності. Зазначимо, що фінансово-ревізійний контроль проводиться відповідно до Порядку проведення внутрішньої контрольно-ревізійної роботи в системі центрального органу виконавчої влади [17].

Іншим видом контролю є контроль надвідомчий. Сутність надвідомчого контролю полягає в тому, що його здійснює центральний орган виконавчої влади щодо виконання загальнообов'язкових правил, які діють у відповідній сфері. Першою особливістю цього контролю є те, що він виключає підпорядкованість, тобто здійснюється органом іншої відомчої належності. Друга особливість такого контролю полягає в тому, що коло питань, яке має право перевіряти орган надвідомчого контролю, є вузьким, спеціальним.

У разі якщо більшість функцій центрального органу виконавчої влади складають контрольно-наглядові функції за дотриманням державними органами, органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами, юридичними та фізичними особами актів законодавства, центральний орган виконавчої влади утворюється як інспекція. До таких центральних органів виконавчої влади законодавство відносить Державну архітектурно-будівельну інспекцію України, Державну екологічну інспекцію України, Державну інспекцію сільського господарства України, Державну інспекцію техногенної безпеки України, Державну інспекцію України з питань праці, Державну інспекцію ядерного регулювання України, Державну фінансову інспекцію України [9]. Наприклад, Державна архітектурно-будівельна інспекція України здійснює в межах своїх повноважень державний контроль за

дотриманням юридичними і фізичними особами державних будівельних норм, стандартів і правил під час виконання підготовчих і будівельних робіт, перепланування та реконструкції (дообладнання) житлового фонду тощо [18]. Завданням Державної екологічної інспекції України є реалізація державної політики зі здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням вимог законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення та охорони природних ресурсів; додержанням режиму територій та об'єктів природно-заповідного фонду [19].

Здійснення надвідомчого контролю характеризується тим, що центральні органи виконавчої влади не втручаються в інші функціональні повноваження підконтрольного суб'єкта; вони здійснюють контроль за додержанням загальнообов'язкових правил у різних сферах діяльності – промисловості, сільському господарстві, транспорті, охороні природи – тільки в межах наданих їм повноважень.

Порівнюючи визначені види контролю з боку центральних органів виконавчої влади, можна дійти висновку, що для відомчого контролю характерними є:

- організаційна підпорядкованість того, кого контролюють, тому, хто контролює;
- стосується різних сторін діяльності підпорядкованого суб'єкта;
- обмежується заходами адміністративного впливу.

Надвідомчий контроль характеризують такі ознаки:

- організаційна підпорядкованість між контролюючим і підконтрольним відсутня;
- як правило, стосується конкретної функції чи певної сторони управлінської діяльності підконтрольного;
- контролюючий орган може вдаватися до примусових заходів, або ж звернутися з поданням результатів контролю у відповідні державні органи.

Виходячи із тих завдань, що стоять перед контролем, у науковій літературі можна зустріти аналіз його основних принципів. Так, найчастіше вчені виділяють принципи законності, відповідальності контролюючого органу, плановості у діяльності контролюючих органів, систематичності контролю, професіоналізму, об'єктивності та гласності. На нашу думку, принципи контрольної діяльності будь-яких державних органів (у тому числі центральних органів виконавчої влади) слід поділяти на 2 групи:

1. Принципи організації контролю. Ці принципи є основою будь-якої контрольної діяльності та характеризують контроль у його статичній формі: законності, плановості, систематичності, професіоналізму, офіційності (коло контролюючих органів та

посадових осіб, які здійснюють контроль від імені держави, окреслені у відповідних нормативних актах).

2. Принципи проведення контролю. Ці принципи характеризують контроль у його динаміці: принципи гласності, об'єктивності, допомоги підконтрольному об'єкту, повноти контролю (означає, що в роботі контролюючого органу (контролера) не повинно бути прогалин, недоробок), принцип оперативності (означає, що контроль повинен пройти у встановлені строки), принцип комплексності (вимагає від контролерів проводити перевірки не лише повно, а й комплексно, тобто звертати увагу на всі недоліки, які стають їм відомі в ході здійснення контрольних дій).

Крім принципів здійснення державного контролю з боку центральних органів виконавчої влади певний науковий інтерес викликають питання предмета та об'єкта державного контролю з боку органів центральної виконавчої влади.

На нашу думку, об'єктом контрольної діяльності центральних органів виконавчої влади є:

- щодо відомчого контролю – органи виконавчої влади, організаційно підпорядковані суб'єкту контрольної діяльності. Це можуть бути територіальні органи, внутрішні підрозділи центрального органу виконавчої влади та інші суб'єкти, що підпорядковані суб'єкту контролю, наприклад навчальні заклади;

- щодо надвідомчого контролю – органи державної влади, не підпорядковані відповідному органу, юридичні та фізичні особи, що здійснюють діяльність у конкретній сфері.

На відміну від об'єкта контролю, який відповідає на питання «кого контролюють», предметом контролю центральних органів виконавчої влади є те, що контролюють, тобто окремі складові об'єкта контролю: процеси (негативні або позитивні), які відбуваються в діяльності об'єктів контролю – органів державної влади, фізичних та юридичних осіб – і підлягають вивченню, аналізу та оцінці.

Мета контролю полягає у встановленні результатів діяльності певних об'єктів контролю, допущених відхилень від прийнятих вимог, принципів організації, виявленні причин цих відхилень, а також у визначенні шляхів подолання перешкод для ефективного функціонування всієї системи.

Які ж форми має державний контроль з боку центральних органів виконавчої влади та за допомогою яких методів він здійснюється? Так, О.М. Музичук зазначає, що хоча близькі за змістом до слова «форма» слова «прийом», «спосіб», «захід» мають притаманне їм зовнішнє вираження, найбільш узагальнюючим серед них є все ж таки термін «форма» [6, с. 328]. Відповідно до точки зору Ю.П. Битяка, контроль здійснюють у формі перевірок (обстеження й вивчення окремих на-

прямів фінансово-господарської діяльності, за результатами якої складають довідку або доповідну записку), ревізій (документальний контроль фінансово-господарської діяльності, за наслідками якої складають акт), витребування звітів тощо [11, с. 242]. Схожим є визначення В.М. Гаращука: «Контроль в основному здійснюється у формі перевірок, ревізій, проведення рейдів, оглядів, затребування звітів та ін.». На думку автора, такі терміни, як «ревізія», «перевірка», «огляд», «обшук» та інші, можуть розглядатися водночас і як форма, і як метод діяльності контролюючого органу, хоча, зрозуміло, абсолютної тотожності між ними немає» [5, с. 165].

Ми не можемо погодитись із такими запропонованими формами контролю, як інформованість, звіти, запити, доповіді, оскільки деякі з них є окремими формами документів, що приймаються за результатами контролю, інші – способом реагування на неправомірні дії. Теж саме стосується і «звернення громадян», яке є автономним способом забезпечення дисципліни та законності в державному управлінні, на чому наголошує переважна більшість представників адміністративно-правової науки. Усі зазначені форми державного контролю притаманні діяльності центральних органів виконавчої влади.

Так, Державна податкова служба України у межах своїх повноважень розглядає справи про адміністративні правопорушення та накладає адміністративні стягнення, проводить перевірки, за результатами яких складає акти. Вона також має здійснювати передбачені законодавством перевірки платників податків, крім Національного банку України, і звірки відповідно до вимог законодавства України [20]. Державна міграційна служба України має право проводити перевірки стану додержання органами виконавчої влади, громадянами, підприємствами, установами та організаціями вимог законодавства у сферах міграції (імміграції та еміграції), громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів і вносити пропозиції щодо усунення причин їх порушення цих вимог [21]. Міністерство внутрішніх справ України має право перевіряти дотримання державними органами та органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями всіх форм власності, їх посадовими особами, а також громадянами правил безпеки дорожнього руху, дозвільної системи та інших норм і правил, контроль за виконанням та додержанням яких покладено на МВС України [15].

Безумовно, в діяльності контролюючих органів є відповідні дії, які можна віднести лише до методів. Передусім це класичні методи державного управління, котрі, як і форми, безумовно, притаманні одному з різновидів державного управління – контролю. Такими є методи примусу та переконання, адміністративні та економічні. На нашу дум-

ку, слід відрізнити метод контролю як сукупність дій зі збирання та обробки інформації про фактичний стан об'єкта контролю від методичних прийомів (способів), що використовуються в кожній конкретній ситуації за результатами контролю. Це пов'язане з тим, що використовуються вони різними органами контролю, в різних сферах діяльності, для різних цілей, інколи із застосуванням різних технічних та інших засобів контролю: лабораторний аналіз, контроль із застосуванням технічних засобів (наприклад, сканерів, дозиметрів). Тобто методи контролю відповідають на запитання, яким чином здійснюються (реалізуються) форми контролю.

Застосування таких методів контролю, як примус і переконання, можна спостерігати, наприклад, у діяльності міліції, органів санітарно-епідеміологічної служби, органів Державного пожежного нагляду України. Так, відповідні органи та їх посадові особи під час здійснення перевірок мають право вимагати від підконтрольних об'єктів вчинення відповідних дій або роз'яснюють їм положення чинного законодавства з метою його добровільного виконання.

Проведене дослідження дозволяє нам зробити деякі **висновки** та узагальнення:

1. Виконання контрольних функцій притаманно усім центральним органам виконавчої влади тією або меншою мірою. Цей обсяг контрольних повноважень дозволяє поділяти дані органи на агентства, служби та інспекції.

2. Центральні органи виконавчої влади реалізують функції держави, виконуючи положення Конституції і законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, а також нормативних актів органів державного управління вищого рівня. Кожен цей орган діє від імені та за дорученням держави, має певний правовий статус, виступає носієм відповідних повноважень юридично-владного характеру, і тому їх контрольна діяльність має «державний характер». У цьому виявляється їх статус як суб'єктів контролю з боку держави або державного контролю.

3. Функції державного контролю з боку центральних органів виконавчої влади зумовлені його цілями та можуть бути диференційовані в такі види: правоохоронна, правопоновлююча, аналітично-інформаційна, виховна, каральна та функція надання допомоги.

4. Внутрішній контроль у діяльності центральних органів виконавчої влади слід поділяти на організаційно-управлінський та фінансово-ревізійний.

5. Принципи державного контролю з боку центральних органів виконавчої влади диференціюються на 2 групи: принципи організації контролю та принципи проведення контролю. Ці принципи є основою

будь-якої контрольної діяльності та характеризують контроль у його статичній формі та у його динаміці.

6. Слід відрізнити метод контролю як сукупність дій зі збирання та обробки інформації про фактичний стан об'єкта контролю від методичних прийомів (способів), що використовуються в кожній конкретній ситуації. Це пов'язане з тим, що використовуються вони різними органами контролю, в різних сферах діяльності, для різних цілей, інколи із застосуванням різних технічних та інших засобів контролю: лабораторний аналіз, контроль із застосуванням технічних засобів (наприклад, сканерів, дозиметрів), контроль за допомогою радарів за швидкістю руху транспортних засобів, контрольна закупівля товару.

Перспективними напрямками подальших досліджень можна визначити статус державних інспекцій як суб'єктів державного контролю, принципи державного контролю з боку центральних органів виконавчої влади тощо.

Бібліографічні посилання

1. Адміністративне право України. Академічний курс: Підруч.: У 2 т. / В.Б. Авер'янов, О.Ф. Андрійко, Ю.П. Битяк; Гол. ред. В.Б. Авер'янов. – К., 2004. – Т. 1: Загальна частина.
2. Адміністративне право України. Загальна частина. Академічний курс: Підруч. / За заг. ред. О.М. Бандурки. – Харків, 2011.
3. *Андрійко О.Ф.* Організаційно-правові проблеми державного контролю у сфері виконавчої влади: Дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07. – К., 1999.
4. Реформування державного управління в Україні: проблеми і перспективи / Наук. керів. В.В. Цветков. – К., 1998.
5. *Гарашук В.М.* Теоретико-правові проблеми контролю та нагляду у державному управлінні: Дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07. – Харків, 2003.
6. *Музичук О.М.* Контроль за діяльністю правоохоронних органів в Україні: адміністративно-правові засади організації та функціонування: Дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07. – Харків, 2010.
7. *Лученко Д.В.* Контрольне провадження: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. – Харків, 2003.
8. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 р. № 3166-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3166-17>.
9. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України від 09.12.2010 р. № 1085/2010 // Урядовий кур'єр. – 2010. □ № 234.
10. Конституція України від 28.06.1996 р. // ВВР. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
11. Адміністративне право України: Підруч. / Ю.П. Битяк, В.М. Гарашук, О.В. Дьяченко та ін.; За ред. Ю.П. Битяка. – К., 2005.
12. *Четвериков В.С.* Административное право. – Ростов-на-Дону, 2004.
13. Административное право России: Учеб. / Под ред. А.П. Коренева. – М., 2002. – Ч. 1: Государственное управление и административное право.
14. *Колпаков В.К., Кузьменко О.В.* Адміністративне право України: Підруч. – К., 2003.
15. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України: Указ Президента України від 06.04.2011 р. № 383/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=381%2F2011>.
16. Про затвердження Положення про Міністерство закордонних справ України: Указ Президента України від 06.04.2011 р. № 381/2011 [Електронний ресурс]. – Режим

доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/13354.html>.

17. Про проведення внутрішньої контрольно-ревізійної роботи в системі центрального органу виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.01.2010 р. № 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2-2010-%EF>.

18. Про затвердження Положення про Державну архітектурно-будівельну інспекцію України: Указ Президента України від 08.04.2011 р. № 439/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dabi.gov.ua/index.php>.

19. Про Положення про Державну екологічну інспекцію України: Указ Президента України від 13.04.2011 р. № 454/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.menr.gov.ua/content/article/6048>.

20. Про Положення про Державну податкову службу України: Указ Президента України від 12.05.2011 р. № 584/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.sta.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=324584&cat_id=80026.

21. Питання Державної міграційної служби: Указ Президента України від 06.04.2011 р. № 405/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://goo.gl/hf04E>

Надійшла до редакції 31.01.2012

В.І. Теремецький
кандидат юридичних наук
(Харківський національний
університет внутрішніх справ)

УДК 342.951

ПОНЯТТЯ, СУТНІСТЬ ТА ОЗНАКИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОПОДАТКУВАННЯ

Розглянуто поняття адміністративної відповідальності, на основі чого сформульовано власне визначення адміністративної відповідальності у сфері оподаткування. Охарактеризовано основні ознаки даного правового інституту, визначено загальні проблеми, які існують під час регламентації адміністративної відповідальності у сфері оподаткування, запропоновано шляхи їх вирішення.

Ключові слова: адміністративна відповідальність, оподаткування, правопорушення, штрафні санкції, штраф.

Рассматривается понятие административной ответственности, на основе чего формулируется собственное определение административной ответственности в сфере налогообложения. Характеризуются основные признаки данного правового института, определяются общие проблемы, возникающие при регламентации административной ответственности в сфере налогообложения, предлагаются пути их решения.

Ключевые слова: административная ответственность, налогообложение, правонарушения, штрафные санкции, штраф.

The article discusses the concept of administrative responsibility, which is formulated based on the actual definition of administrative